

Medžių, krūmų ir jų dalių pavadinimai Šiaurės Žemaitijoje

Matas Mažonis, 3 kl.

Julija Reklaitytė, 3 kl.

Klaipėdos „Ažuolyno“ gimnazija

Vadovė Rūta Paulikienė

Tyrinėjami „Lietuvių kalbos žodyno“ (I–VI t.), J. Paulausko „Sisteminio lietuvių kalbos žodyno“ ir A. Lyberio „Sinonimų žodyno“ bei šio darbo autorių savistabos būdu užfiksuoti 109 žodžiai, reiškiantys medžių ir jų dalių bei krūmų pavadinimus ir vartojami Šiaurės Žemaitijoje. Pagrindinis tikslas buvo semantiškai iširti ir aprašyti medžių ir jų dalių bei krūmų pavadinimus, vartojamus Šiaurės Žemaitijos tarmėse. Medžių ir jų dalių bei krūmų pavadinimai pagal semantiką buvo klasifikuojami į du stambius pogrupius (kurie vėliau skyla į mažesnes temines grupes). Čia keliama hipotezė, kad dominantės nustatymas, remiantis „Sinonimų žodynu“, ne visada sutampa su šiaurės žemaičių tarmės variantu, tad čia pasiremta ir darbo autorių įgimta žemaitiška kalbine nuojauta.

Seniausios knygos, išsaugotos Vilkaviškio krašte

Ieva Paškauskaitė, 2 kl.

Vilkaviškio „Aušros“ gimnazija

Vadovė Daiva Paškauskienė

Juokaujama, kad dažnas lietuvis, atėjęs šildymo sezonui, knygas meta į krosnį. Norima išsiaiškinti, ar toks stereotipas tinka ir Vilkaviškio krašto žmonėms, ar jie neišmetė, nesunaikino savo tėvų, senelių knygų, ar knygą, ypač seną, tebelaiiko vertybe. Todėl įvairiose Vilkaviškio r. vietose – bažnyčiose, mokyklose ir gyventojų namuose – fiksavau knygas, kurios išleistos iki 1960 m. Knygos suskirstytos į tris laikotarpius: iki Pirmojo pasaulinio karo pabaigos, tarpukario ir nuo Antrojo pasaulinio karo pradžios iki 1960 m. Analizuojama, kokių autorių knygos buvo populiariausios tais laikotarpiais, kokios tematikos knygų išsaugota daugiausia. Didelis dėmesys skirtas seniausioms XIX a. knygoms.

Reklamos poveikis visuomenei

Tautovydas Sabestinas, 9 kl.

Vilius Jasinskas, 9 kl.

Lazdijų r. Seirijų Antano Žmuidzinavičiaus gimnazija

Vadovė Vida Sabestinienė

Reklama turi tikslą parduoti – priversti mus kuo daugiau pirkti. Kad suprastume reklamos reiškinių, turime įsisąmoninti, kad reklama pripratina žmones prie materialinių gėrybių, skatina vartoti, daro žmonėms nuolatinį spaudimą. Ypač pažeidžiami yra vaikai, kadangi jie sunkiai atskiria tikruosius faktus nuo iliuzijų. Nuo reklamos pabėgti neįmanoma, taigi visuomenė turėtų būti kritiškesnė.

Mokytojų kalbos kultūra įvairių dalykų pamokose

Laura Slavinskaitė, 10 kl.

Paulius Janušauskas, 10 kl.

Kauno r. Kulautuvos vidurinė mokykla

Vadovė Jolita Velžienė

Sudedamasis mokytojo autoriteto komponentas yra jo kalba. Kalbininkai tariasi, kaip veiksmingiau mokyti esamus ir būsimus mokytojus taisyklingos kalbos. O mes nusprendėme patyrinėti savo mokytojų kalbos kultūrą. Užrašinėjome per pamokas išgirstas mokytojų kalbos klaidas, parengėme praktines kalbos kultūros užduotis. Gauti duomenys leido įvertinti mokytojų kalbos kultūrą. Įvairių dalykų mokytojai kalbėdami daro nemažai kalbos klaidų, kai kurios jų patenka net į didžiųjų kalbos klaidų sąrašą.

Ar pažįsti savo kraštą?

Eimantas Survila, 10 kl.

Dalius Gražinskis, 11 kl.

Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija

Vadovė Sandra Survilienė

Sukurta kompiuterinė geografinė programa. Norime sužinoti, ar informacinės technologijos padeda įsisavinti specifines žinias, išsiaiškinti, kaip mokyklinio amžiaus vaikai pažįsta savo gimtinę Lietuvą, palengvinti mokinių mokymosi procesą ir suteikti mokymuisi patrauklumo. Programoje pateikiamas Lietuvos apskričių, miestų ir miestelių, upių, ežerų testai žinioms patikrinti. Šie testai pateikiami patraukliu grafiniu vaizdu, tai yra žemėlapiu. Apskaičiuoti teisingų atsakymų nuošimčiai. Stebima atsakinėjančiųjų pažanga ir apklaustųjų nuomonės.

Keiksmožodžiai – lietuvių kalbos teršalai

Edita Žalkauskaitė, 10 kl.

Sandra Aksomaitytė, 10 kl.

Raseinių r. Viduklės Simono Stanevičiaus gimnazija

Vadovė Laimutė Jaščepaitė

Lietuvių kalba – viena seniausių pasaulyje. Ji yra archajiškiausia iš gyvųjų indo-europiečių šeimos kalbų, daugiausia išlaikiusi senosios prokalbės ypatybių. Visi žinome, kad kalbą reikia tausoti ir saugoti, ypač šiais laikais, kai smarkiai didėja emigracija ir taip sparčiai plinta anglų kalbos vartojimas. Kai kurie žmonės savo kalbos nesaugo: vartoja barbarizmus ir dar blogiau – keiksmožodžius, kurie teršia lietuvių kalbą ir daro ją nepatrauklią. Nepaisant bandymų išstumti keiksmožodžius iš kalbos, išnaikinti ar uždrausti juos vartoti – jie gyvuoja. Nusikeikti dirbant sunkų darbą, supykus, suklypus ar užsigavus – tapo beveik norma. Todėl mums buvo įdomu išsiaiškinti, kodėl mūsų bendraamžiai vartoja vienus ar kitus keiksmožodžius ir ką jie mokiniam reiškia, ar plačiai paplitęs lietuviškų keiksmožodžių vartojimas.

Liocų krašto etnoarchitektūros puošybos elementų tyrimas

Gertrūda Rudaitytė, 10 kl.

Vasarė Aniulytė, 11 kl.

Šakių r. Gelgaudiškio vidurinė mokykla

Vadovė Lilija Ūsienė

Konsultantas dr. Libertas Klimka

Darbo tikslas – ištirti Liocų krašto etnoarchitektūros puošybos elementus ir palyginti tradicijų tęstinumą šiandienos mediniuose statiniuose. Pateikiami senųjų pastatų (gyvenamųjų namų, klėčių, bažnyčių), mažųjų kraštovaizdžio medinės architektūros statinių (kryžių, stogastulpių) ir šiandienos medinių statinių puošybos elementų tyrimo rezultatai. Šiuo darbu norime prisidėti prie Lietuvos kultūrinio paveldo išsaugojimo, paskatinti kitus moksleivius domėtis savo gimtojo krašto kultūra, papročiais, tradicijomis.

Lietuviški keiksmažodžiai B. Sruogos romane „Dievų miškas“

Mantas Andriukaitis, 10 kl.

Raseinių r. Viduklės Simono Stanevičiaus gimnazija

Vadovė Asta Petrylaitė

Ironija laikoma svarbiausia „Dievų miško“ stilistine pasakojimo priemone. Rašytojas ironiją romane kuria keliais būdais. Vienas iš jų – išradinti keiksmažodžiai. Balio Sruogos romane „Dievų miškas“ randama apie 300 įvairiausių keiksmažodžių, daugiausia lietuviškų. Keiksmažodžiai, vartojami B. Sruogos romane, gali būti skirstomi į tikruosius, vadinamuosius disfemizmus, pejoratyvus, zoomorfizmus. Keiksmažodžius galima suskirstyti ir formaliuoju aspektu.

Balansavimas tarp žemės, pragaro ir dangaus Gintaro Beresnevičiaus romane „Nuostabūs Tomo Vagabundo nuotyčiai ir regėjimai“

Monika Andrulytė, 10 kl.

Tauragės „Versmės“ gimnazija

Vadovė Nijolė Katauskienė

Gintaro Beresnevičiaus romanas „Nuostabūs Tomo Vagabundo nuotyčiai ir regėjimai“ – paskutinis rašytojo kūrinys. Romane vaizduojamos trys skirtingos visatos sferos: žemė, pragaras ir dangus. Šio darbo tikslas – įrodyti, kad žmogus, kaip egzistuojantis individas, balansuoja tarp žemės, pragaro ir rojaus. Analizuojant pagrindinio veikėjo išgyvenimus bei nuopolių paaiškėja, kaip kinta veikėjo pasaulėjauta, kai jis atsiduria skirtingose sferose. Tuomet išryškėja neginčijama žmogaus ir aplinkos sankirta – Tomas Vagabundas priklausomas nuo erdvės, kurioje tuo metu būna. Postmodernus Gintaro Beresnevičiaus romanas parodė, kad svarbiausias egzistencijos orientyras – žmogaus keliavimas po visatos sferas ir nepalaujamas savojo „aš“ bei būties prasmės ieškojimas.

Gamtos motyvų ir menų sintezė audimo raštuose

Ieva Bogušaitė, 10 klasė

Milda Šiulytė, 10 klasė

Vilniaus Gabijos gimnazija

Vadovė Zosė Aškiniienė

Konsultantė Laura Kaziliūnienė

Visa tai, kas per ilgus amžius sukurta audėjų gražiausia ir geriausia, yra labai svarbus ir brangus lietuvių liaudies palikimas, kurį reikėtų itin vertinti ir saugoti. Manome, kad jaunimas labai mažai domisi senovės lietuvių tradicijomis, menu (itin audimu ir audiniais). Gal gėdijamasi savo šaknų? Darbo tikslas – nustatyti vyraujančius gamtos motyvus lietuvių liaudies audinių raštuose ir pritaikyti juos kuriant meno dirbinius šiuolaikinėmis priemonėmis.

Gėlių darželiai

Gintarė Žeimytė, 7 kl.

Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla

Roberta Žeimytė, 1 kl.

Pasvalio Petro Vileišio gimnazija

Vadovė Vlada Čirvinskienė

Svarbiausi tikslai ir uždaviniai: pasidomėti, kokią reikšmę kasdieniniame lietuvių gyvenime įvairiais istoriniais laikotarpiais turėjo gėlių darželiuose auginamos gėlės, skatinti bendruomenių narius geriau pažinti savo gimtąjį kraštą ir jo tradicijas, gebėti atskleisti savo etninės kultūros savitumus Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare. Darbas buvo pristatytas kaimo bendruomenėje, Kupiškio Povilo Matulionio pagrindinėje mokykloje. Manome, kad mūsų darbas turi vertę.

Žagarės skudurinukės ir kitokios rankų darbo lėlės

Indrė Kukanauskaitė, 11 kl.

Greata Balčiūnaitė, 11 kl.

Joniškio r. Žagarės gimnazija, INFO klubas

Vadovė Vida Paulauskienė

Konsultantė Rūta Stankuvienė

Įdomūs močiucių pasakojimai apie vaikystės lėles ir tai, kaip laisvalaikiu jos buvo daromos ar siuvamos, o vėliau su jomis žaidžiama, paskatino labiau domėtis Žagarės krašto rankų darbo lėlėmis. Publikuota literatūra parodė, kad medžiagos šia tema Lietuvoje nėra daug, o tyrinėjimuose visai neužsimenama apie Žagarės krašto rankų darbo lėles. Mes pabandėme atsakyti į šiuos ir kitus klausimus: Su kokiomis lėlėmis žaidė mama? Kokią lėlę prie širdies glaudė močiutė? Kokią lėlę turėjo prosenelė? Mes ne tik rinkom medžiagą apie rankų darbo lėles, bet ir rekonstravome senas įvairių kartų mergaičių sūpuotas lėles ir fiksavome vyksmą.

Vyriškumo reabilitacija Vandos Juknaitės apysakoje „Stiklo šalis“

Šarūnas Alijošius, 12 kl.

Tauragės „Versmės“ gimnazija, Lietuvos maironiečių draugija

Vadovė Audronė Anulienė

Moters pasaulio vaizdai, po skalsiais žodžiais slypinčios moters gyvenimo potekstės – įprasta V. Juknaitės apysakos „Stiklo šalis“ analizės kryptis. Tačiau savo darbe norėčiau imtis netradicinės – destruktinės – analizės. Minėta analizė skatina interpretacijų įvairovę. Iškeltas moteriškasis pradas sukėlė ambicingą norą pažvelgti į apysakoje vaizduojamą vyro pasaulį. Nors tekste minimi keli vyrai, susiję su „Stiklo šalies“ gyventoja, bet apsiibrėžiau analizuoti tik vyro – situoktinio – situaciją. Jo pasaulis taip pat sudėtingas, veikiamas ir šeimos, ir ekonominių, ir net politinių veiksnių. Vyruvi taip pat nelengva. Neketinu jo išteisinti, greičiau pateisinti kai kuriuos jo nepagirtinus veiksmus: nedėmesingumą žmonai, vaikams, šiurkštumą. Taigi šiuo darbu siekiu simbolinės vyro, arba vyriškumo, reabilitacijos.

Pasaulio atsiradimas mituose ir moksle

Skirmantas Diliautas, 10 kl.

Mindaugas Šeškauskas, 10 kl.

Kėdainių r. Akademijos gimnazija

Vadovė Dalė Poškaitienė

Buvo palyginti įvairių pasaulio tautų mitai apie pasaulio atsiradimą. Aprašytas bendras mitinis pasaulio sukūrimo vaizdas. Mitinis pasaulio atsiradimas palygintas su moksliniu požiūriu į pasaulio pradžia.

XIX a. – XX a. pr. mitologiniai visatos simboliai ant Vakarų Žemaitijos senovės buities įrankių, baldų ir jų reikšmė lietuvių pasaulėjautai

Ieva Daučytė, 11 kl.

Akvilė Paldauskaitė, 11 kl.

Šilutės r. Švėkšnos „Saulės“ gimnazija

Vadovė Danguolė Jančiauskienė

Skryniuose, kuparuose lietuviai laikydavo brangesnius daiktus, audinius, todėl jos buvo itin puošiamos. Ant jų randama nemažai mitologinių visatos atsiradimą aiškinančių ženklų, ypač gausu Gyvybės medžių. Vargu ar mūsų ir mūsų vaikų kartos išlaikys šias puošybos tradicijas, bet būtina juos supažindinti, padėti suprasti, kodėl jų seneliai ar proseneliai būtent taip išpiešdavo savo buities įrankius – jie natūraliai, niekieno nepadedami, taip suprato juos supantį pasaulį. Tad kiekvienas pradėkime nuo savęs ir stenkimės tai perduoti iš kartos į kartą.

Ketmano apraiškos Vinco Krėvės dramoje „Skirgaila“

Rūta Dėlkutė, 12 kl.

Tauragės „Versmės“ gimnazija, Lietuvos maironiečių draugija

Vadovė Audronė Anulienė

Konsultantė Daiva Bajorinienė

Ketmano sąvoką savaip interpretavo ir išplėtė Nobelio literatūros premijos laureatas Česlovas Milošas. Apie tai byloja šio autoriaus esė knyga „Pavergtas protas“. Kilo mintis panagrinėti šio autoriaus minėtą esė (2011 m. paskelbti Česlovo Milošo metais) ir joje aptartą ketmano teoriją pritaikyti kitam kontekstui: ketmano apraiškų yra ir mūsų tautos praeityje, mūsų pagonių protėvių elgesyje, kurį atspindėjo V. Krėvės dramoje „Skirgaila“ veikėjai. Tie žmonės, gelbėdami savo tautiečius nuo kalavijo, propagavo ketmaną (ypač tautinį). Galbūt ketmanas ir padėjo išlikti mūsų tautai, nes fanatiška, išdidė, karinga laikysena, ko gero, būtų atnešusi tik mirtį. Dažnai pagonis veidmainiaudavo dėl savo šeimos saugumo: kryžiuočiams, riteriams vaidino esąs krikščionis, bet mintimis ir širdimi šlovino savo dievus, senąją tvarką. Tai ketmano reiškiniai.

XIX a. pab. – XX a. pr. Žagarės krašto vyrų ir moterų plaukų priežiūros tradicijos

Fausta Dunauskaitė, 10 kl.

Sandra Radčenkaitė, 11 kl.

Joniškio r. Žagarės gimnazija, INFO klubas

Vadovė Vida Paulauskienė

Konsultantė Romualda Vaitkienė

Paskutiniu metu vis daugėja jaunuolių, paauglių ir net vaikų, kurie skundžiasi, kad jų plaukai pradeda retėti ir slinkti. Ši problema ir paskatino patyrinėti XIX a. pab. – XX a. pr. Žagarės krašto plaukų priežiūros ypatumus. Tyrimo tikslas – išsiaiškinti XIX a. pab. – XX a. pr. Žagarės krašto žmonių plaukų priežiūros priemonės, vyravusias šukuosenas, galvos apdangalų madas. Mokslinės informacijos šia tema mums nepavyko rasti. Tyrimas buvo atliekamas apklausiant apie 80 Žagarės miesto ir apylinkių vyresnių žmonių. Tyrimui naudota Irmos Šidiškienės anketa, pateikta Irenos Reginos Merkienės sudarytoje metodinėje priemonėje „Šiokiadienių ir šventadienių etnografija“. Respondentais pasirinkti vyresni kaip 60 m. asmenys. Detaliai išsiaiškinti Žagarės krašto vyrų ir moterų plaukų priežiūros ypatumai: plovimas, kirpimas, šukuosenos, populiariausios plaukų priežiūros priemonės.

Marginalumo ženklai Mari Poisson knygoje „Tikra mergaitė“

Ieva Baublytė, 11 kl.

Justina Zybartaitė, 11 kl.

Tauragės „Versmės“ gimnazija

Vadovė Audronė Anulienė

Mari Poisson romaną „Tikra mergaitė“ vaizduoja būtent marginalią asmenybę. Tai lyg ir autorė, ir pasakotoja, ir veikėja viename asmenyje. Nors moteris gana brandaus amžiaus, bet tokia visai nenori jaustis, ji turi siekį būti tikra mergaitė – naivoka, bet laisva, žaisminga ir optimiste, kuriančia ir ieškančia. Mari keistokas elgesys, neįprastos mintys, savybės ir daro ją marginalę, jos nesupranta aplinkiniai, nuo jų slepiasi, traukiasi ir pati Mari. Ji rašo, tuo mėgaujasi, nes rašo ne tai, kas madinga, pelninga, o tik tai, kas jai pačiai patinka, ką knieti išsakyti. Taip išvengiama primityvizmo, rutinos, sumaterialėjimo. Veikėja tampa individualiste, marginalę.

Žiniasklaidos stereotipų apie skustagalvių, pankų bei gotų subkultūras raiška tarp 15–19 metų moksleivių: žvalgomas tyrimas

Paulius Ramanauskas, 12 kl.

Ieva Balsiūnaitė, 12 kl.

Kauno „Saulės“ gimnazija

Vadovė Sigita Dijokienė

„Saulės“ gimnazijoje buvo atliktas kiekybinis tyrimas. Palygintos žiniasklaidos ir apklaustos bendruomenės populiariausios subkultūros. Ištirtas internetinės žiniasklaidos poveikis moksleivių socialiniams įsitikinimams. Išanalizuota internetinė medžiaga subkultūrų tema. Tirtos gimnazistų bendravimo formos, tolerancija ir jų atvirumas subkultūroms. Subkultūros reprezentuotos socialiniuose tinklapiuose. Buvo ištirta žiniasklaidos formuojamų stereotipų ir moksleivių nuomonės dermė subkultūrų klausimu. Tyrimo rezultatai apibendrinti.

Giminės studija: genograma

Laura Laurušonytė, 9 kl.

Kauno „Aušros“ gimnazija

Vadovė Danguolė Simonavičienė

Konsultantė dr. Rūta Butkevičienė

Atliekant giminės studiją ir sudarant genogramą, socialinio tyrimo būdu buvo išaiškinti dominuojantys socialiniai demografiniai ir fiziniai požymiai žmonių, susijusių su darbo autoriumi kraujo ryšiais ir giminyste. Giminėje požymių vyravimas atskleistas, lyginant jų pasikartojimo dažnumą kiekvienoje atskiroje kartoje ir tarp 7 kartų. Į genogramą įtraukta 180 asmenų, iš kurių tyrimuose dalyvavo 167. Išryškėjo ūgio, kūno sudėjimo, akių ir plaukų spalvos, vyriškos ir moteriškos lyties ir vaikų šeimose skaičiaus, gimtosios bei paskutinės gyvenamosios arba mirties vietos sutapimo, populiariausio išsimokslinimo, dažniausios profesijos ir religingumo pasiskirstymo tendencijos.